

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ»

код ЄДРПОУ 43296244

Н А К А З

23.10.2025

Київ

№ 232-аг

**Про затвердження програми навчання
авторів й авторських колективів щодо
підготовки підручників НУШ**

На виконання Доручення Міністерства освіти й науки України №1/67-Д-25 від 23.10.2025, відповідно до пункту 2.1. Доручення Міністерства освіти й науки України №1/15-Д-25 від 22.04.2025, на виконання Наказу Міністерства освіти та науки України від 20 серпня 2025 року №1163, яким затверджено концептуальні засади освітніх галузей та дорожню карту реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025 – 2030 роки, планується навчання авторів та авторських колективів щодо підготовки підручників НУШ, з метою забезпечення цілісного, компетентнісного та міжгалузевого підходів в освітньому процесі в умовах упровадження концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа”.

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Програму навчання авторів й авторських колективів щодо підготовки підручників НУШ (далі - Програма), що додається.

2. Начальнику відділу змісту освіти Ірині СІТЬКОВІЙ:

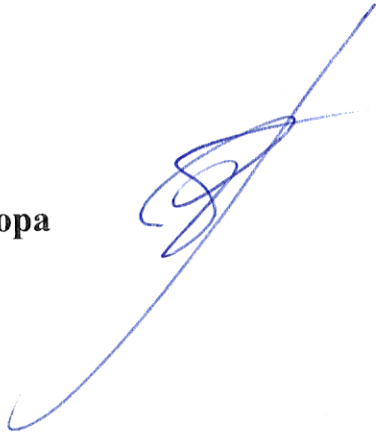
2.1. Організувати навчання авторів й авторських колективів щодо підготовки підручників НУШ за Програмою.

2.2. Забезпечити оформлення та видачу сертифікатів про навчання авторам й авторським колективам щодо підготовки підручників НУШ, які успішно пройшли навчання.

3. Відділу матеріально-технічного забезпечення (Сергій САЦУНКЕВИЧ) оприлюднити наказ на офіційному вебсайті державної установи «Український інститут розвитку освіти».

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

В.о. директора

Юлія ПОГРЕБНЯК

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом державної установи
«УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ»

від 23 10.2025р. № 232-а

ПРОГРАМА

**навчання авторів й авторських колективів
щодо підготовки підручників НУШ**

Розробники: державна установа «Український інститут розвитку освіти»

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

Розроблення та впровадження програми навчання авторів і авторських колективів щодо підготовки підручників НУШ «Школа авторів» (далі — Програма) зумовлене актуальними змінами нормативної бази, а саме: переглядом Державного стандарту початкової освіти, затвердженням концептуальних засад освітніх галузей. Ще однією з важливих потреб залишається створення підручників і посібників для учнівства з особливими освітніми потребами (далі – ООП).

Нині набуває ключового значення потреба в осучасненні змісту підручників, оновленні методології з урахуванням результатів дослідження PISA, цифровізації підручників і посібників, відповідно до розвитку технологій у сучасному світі. Це тісно пов'язане з питаннями структурування навчальних матеріалів і їхнього дизайну, де все більшої ваги набуває універсальний, тобто йдеться про те, щоб підручники й посібники були зручними й доступними для всіх категорій учнівства, ураховуючи потреби інклюзивної освіти.

Усе вищезазначене потребує комплексного підходу з метою виведення української освіти на вищий рівень. Саме тому важливим завданням постає навчання авторів та авторських колективів щодо підготовки підручників НУШ з метою вдосконалення їхніх компетентностей щодо впровадження нових

підходів до навчання, передбачених оновленими держстандартами початкової та профільної середньої освіти, концептуальними засадами освітніх галузей.

Програму укладено відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988, державних стандартів початкової, базової та профільної середньої освіти, концептуальних засад освітніх галузей, інших нормативно-правових актів у сфері освіти та з урахуванням стратегії європейської інтеграції.

Програма спрямована на вдосконалення необхідних компетентностей в авторів та авторських колективів щодо підготовки підручників НУШ задля успішної реалізації освітнього процесу на всіх рівнях освіти відповідно до актуальних вимог законодавства, соціального контексту та сучасних викликів в освітньому процесі.

Цільова група: автори й авторки модельних навчальних програм і підручників для всіх рівнів навчання, учителі, методисти.

Обсяг (тривалість): 60 год. (2 кредити ЄКТС)

Форма навчання: дистанційна.

Мета навчання: удосконалення компетентностей у галузі програмо- й підручникотворення.

Завдання навчання:

- ознайомити з особливостями й вимогами оновлених нормативно-правових документів;
- продемонструвати зв'язок концептуальних засад, результатів оцінювання із держстандартами;
- сформувати здатність
 - добирати завдання, що спрямовані на розвиток наскрізних умінь, ключових компетентностей і відповідають орієнтирам для оцінювання, дозволяють досягти результатів, визначених у держстандартах;
 - структурувати навчальні матеріали;
 - розробляти електронні підручники, враховуючи специфіку цього виду навчальних матеріалів.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:
предметно-методична компетентність, психологічна компетентність,
оцінювально-аналітична компетентність.

Очікувані результати навчання

За результатами навчання слухачі оволодіють знаннями та набудуть (вдосконалять) такі уміння й навички:

- визначати зміст навчальних предметів (інтегрованих курсів) і послідовність його опрацювання;
- адаптувати зміст навчальних предметів (інтегрованих курсів) до потреб здобувачів освіти;
- моделювати зміст предметів (інтегрованих курсів);
- застосовувати міжпредметні зв'язки й інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів);
- реалізовувати в програмо- й підручникотворенні технології та методики особистісно зорієнтованого, компетентісного й інтегрованого навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти;
- формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти у процесі їхнього навчання, виховання й розвитку;
- добирати методи роботи, розробляти навчальні матеріали й завдання для розвитку пізнавальної діяльності здобувачів освіти;
- реалізовувати різні форми оцінювання результатів навчання здобувачів освіти;
- розвивати в здобувачів освіти вміння здійснювати самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання.

Оцінювання результатів навчання

Учасники й учасниці мають опрацювати всі матеріали й виконати проміжні й підсумкове тестування.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації

Учасники й учасниці отримують сертифікат, що підтверджує участь у навчанні, за умови проходження тестування, де правильність відповідей становить не менш ніж 70% від загальної кількості.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви навчальних тем	Кількість годин			
	Вебінари	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Основи програмо- й підручникотворення				
Т. 1.1. Державні стандарти й концептуальні засади	3	4	-	3
Т. 1.2. Освітні й навчальні програми	3	4	-	4
Т. 1.3. Філософія сучасних освітніх матеріалів	1,5	3	-	1,5
Т. 1.4. Структура й архітектоніка підручника	1,5	3	1	2,5
Разом за модулем	9	14	1	24
МОДУЛЬ 2. Зміст і форма підручника				
Т. 2.1. Методичний інструментарій підручника. Інклюзивність, диференціація, урахування потреб дітей з ООП	3	4	-	3
Т. 2.2. Мова, стиль і візуальний дизайн підручника	3	4	-	3
Т. 2.3. Міжнародний досвід	1,5	3	1	2,5
Разом за модулем	7,5	11	1	19,5
МОДУЛЬ 3. Критерії успішного підручникотворення				
Т. 3.1. Цифровий вимір підручника	3	3	-	4
Т. 3.2. Підручник як інструмент розвитку мислення	1,5	3	-	1,5
Т. 3.3. Експертиза й апробація підручника	1,5	3,5	1	4
Разом за модулем	6	9,5	1	16,5
Підсумкові заходи	-	-	1	1
Усього	22,5	3,5	4	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Основи програмо- й підручникотворення

Т. 1.1. Державні стандарти й концептуальні засади

Як «читати» та застосовувати стандарт: компетентності, наскрізні вміння, очікувані результати. Концептуальні засади освітніх галузей, їх значення для побудови підручника та МНП.

Т. 1.2. Освітні й навчальні програми

Типова освітня програма і вимоги до МНП. Особливості МНП для різних рівнів – початкової, базової та профільної середньої освіти (обов'язкові та вибіркові компоненти, модульна структура, комбіновані рішення). Синхронізація програм: пакетні рішення, колаборація авторських колективів.

Т. 1.3. Філософія сучасних освітніх матеріалів

Роль підручника і модельної програми в компетентнісному та діяльнісному навчанні. Баланс знань, умінь і цінностей. Навчальний контент як інструмент розвитку учня, а не лише джерело інформації.

Т. 1.4. Структура й архітектоніка підручника

Логіка побудови підручника: розділи, рубрики, апарат орієнтування. Модульність програм і підручників. Узгодження підручників із МНП: наскрізна логіка від класу до класу.

МОДУЛЬ 2. Зміст і форма підручника

Т. 2.1. Методичний інструментарій підручника. Інклюзивність, диференціація, урахування потреб дітей з ООП

PISA і підручник нового покоління: як оцінювання змінює підхід до навчання. Зв'язок завдань з очікуваними результатами, визначеними держстандартами. Інклюзивність, диференціація, урахування ООП

Т. 2.2. Мова, стиль і візуальний дизайн підручника

Доступність і мотиваційність тексту для різного віку. Уникнення академічного перевантаження. Візуальна складова: інфографіка, схеми, ілюстрації, дизайн, що підтримує розуміння.

Т. 2.3. Міжнародний досвід підручникотворення

Високоякісний підручник: уроки успіху в написанні й виготовленні підручників.

МОДУЛЬ 3. Критерії успішного підручникотворення

Т. 3.1. Цифровий вимір підручника

Гібридні моделі (паперовий + цифровий контент). Онлайн-ресурси, мультимедіа, швидкокоди, AR/VR, інтерактивні завдання. Цифрові конструктори для авторів програм та експертів. Вимоги до цифрових підручників і додатків.

Т. 3.2. Підручник як інструмент розвитку мислення

Розвиток критичного й креативного мислення, медіаграмотності. Когнітивні завдання.

Т. 3.3. Експертиза й апробація підручника

Нормативна рамка: порядок надання грифів. Організаційна рамка експертизи: процедури, складники, робота з експертами. Критерії якості підручників і програм. Антидискримінаційна експертиза. Апробація в школах, аналіз відгуків. Використання ВШО як інструменту для експертизи.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/d erzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti> (дата звернення 09.10.2025)
2. Державний стандарт профільної середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text>

3. Про деякі питання державних стандартів повної загальної
4. середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 (зі змінами). URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.10.2025).
5. Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025-2030 роки (Наказ від 20.08.2025 №1163). URL:
<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-ta-dorozhnoi-karty-realizatsii-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-na-2025-2030-roky> (дата звернення 09.10.2025)
6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 02.10.2025).
7. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р (зі змінами). URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.10.2025).

Основна література

1. Інструктивно-методичні матеріали з експертизи. URL:
<https://uied.org.ua/ekspertyza/instruktyvno-metodychni-materialy/> (дата звернення 09.10.2025)
2. НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗВІТ за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022. URL:
https://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/PISA-2022_Nacionalnyi-zvit_povnyi.pdf (дата звернення 09.10.2025)
3. PISA-2022: Україна в центрі уваги. URL:
https://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/PISA-2022_Ukrayina-v-czentr-uvagy-%E2%84%961_ostatochnyi.pdf (дата звернення 09.10.2025)

Начальниця відділу
змісту освіти

Ірина СІТЬКОВА